

ההצהרה הישראלית בדבר האחריות לדורות הבאים

ביום ה-12 בנובמבר 1997 אימצה הוועידה הכללית של אונסק"ו במושבה ה-29 את ההצהרה בדבר מחויבותנו למען הדורות הבאים. ביום ראשון, י"ח ניסן תשס"ט, ה-12 באפריל 2009 - אנו קוראים למדינת ישראל להצהיר על מחויבותה המלאה לכל העקרונות הנכללים בהצהרת אונסקו ולקבוע כי: מדינת ישראל, מנהיגיה ואזרחיה מכירים באחריות לדאוג לדורות הבאים ולעתידו האקולוגי של כדור הארץ, למען עתידנו וחיי ילדינו, על יסוד מורשתה, ערכיה וחזונה של המדינה. אחריות זו נובעת מן ההבנה העמוקה באשר לסכנה הקיומית לעתידו של המין האנושי ולשלומם הפיסי והנפשי של ילדי העולם בכלל, וילדי ישראל בפרט, בדורות הבאים. המדינה ואזרחיה מתחייבים לעקרונות הקיימות. פיתוחה של ישראל ייעשה באופן שלא יפגע במשאביהם של הדורות הבאים וביכולתם לחיות חיים שלמים וראויים, במישור החברתי, הכלכלי והסביבתי, בכל פעולותינו בישראל וברחבי העולם.

מדינת ישראל קובעת כי כיבוד מלא של זכויות האדם בהתייחס לכל יצורי האנוש הוא הבסיס לקיום נכון ומיטיב של העולם; מכירה בכך ששמירת הסביבה היא תנאי הכרחי להמשך קיומו של המין האנושי;

מכירה ביכולתה להשפיע על יצירת תנאים ראויים לשלומם של הדורות הבאים, לאור מעמדה בקרב מדינות העולם ויכולותיה הכלכליות והמדעיות;

מכירה ביכולת האנושית לעצב עתיד רצוי הנובע מן החזון הישראלי והעולמי;

מבינה כי המשך קיומה של ישראל לדורות והמשך קיומו של המין האנושי מושתתים על אופני ההתנהלות העכשוויים;

מאשררת במעמד החגיגי את ההצהרה של אונסקו, המצורפת בזה על כל חלקיה.

הצהרת אחריות של הדורות הנוכחיים כלפי הדורות הבאים*

בהתחשבה ברצון המדינות על-פי אמנת האו"ם שנועדה למנוע מהדורות הבאים את ייסורי המלחמה ולהגן על הערכים והעקרונות המקודשים, בהצהרה האוניברסלית על זכויות האדם ובכל המסמכים הרלוונטיים האחרים של החוק הבין-לאומי, בהתייחסה להוראות האמנה הבין-לאומית לזכויות כלכליות, חברתיות ותרבותיות, והאמנה הבין-לאומית לזכויות אזרחיות ופוליטיות (שאומצו ב-16 בדצמבר 1966), ולאמנת זכויות הילד (שאומצה ב-20 בנובמבר 1989), בראגתה לגורל הדורות הבאים אל מול האתגרים החשובים שהאלף הבא צופן בחובו, בידיעתה שבנקודת זמן זו של ההיסטוריה האנושית, מרחפת סכנה על עצם קיומו של המין האנושי וסביבתו, בהדגישה שכיבוד מלא של זכויות האדם ושל אידאלים של הדמוקרטיה הוא הבסיס החיוני להגנה על צורכי הדורות הבאים והאינטרסים שלהם, בהביעה את הצורך בהקמת קשרים חדשים, צודקים וגלובליים של שותפויות וסולידריות בין-דורית ובקידום סולידריות בין-דורית לשם הנצחת המין האנושי, בזכרה שאחריות הדורות הנוכחיים כלפי הדורות הבאים כבר הוזכרה במסמכים שונים: האמנה להגנה על מורשת התרבות והטבע של העולם - (שאומצה על-ידי אונסקו ב-16 בנובמבר 1972) אמנת המסגרת של האו"ם לשינויים אקלימיים והאמנה למגוון ביולוגי (שאומצו בריו דה ז'נרו ב-5 ביוני 1992), הצהרת ריו לענייני סביבה ופיתוח (שאומצה על-ידי ועידת האו"ם לסביבה ופיתוח ב-14 ביוני 1992), הצהרת וינה ותכנית הפעולה (שאומצה על-ידי הוועידה העולמית לזכויות האדם ב-25 ביוני 1993), והחלטות העצרת הכללית של האו"ם להגנה על אקלים כדור הארץ למען הדורות הנוכחיים והדורות הבאים (שאומצו מאז 1990).

בהיותה נחושה בדעתה להשתמש בשיתוף פעולה בין-לאומי מוגבר כדי לתרום לפתרון הבעיות המטרידות היום את העולם, במטרה ליצור תנאים שיבטיחו שנטל העבר לא יסכן את הצרכים ואת האינטרסים של הדורות הבאים וכדי להעביר לידי הדורות הבאים עולם טוב יותר, בהחליטה לשאוף ולהבטיח שהדורות הנוכחיים יתנו את מלוא דעתם לאחריות שלהם כלפי הדורות הבאים,

בהכירה על הצרכים ועל האינטרסים של הדורות הבאים, במיוחד באמצעות החינוך, היא מאבני היסוד של חזון אונסקו, ארגון שאמנתו מעצימה את האידאלים של "צדק, חופש ושלום" המבוססים על "הסולידריות האינטלקטואלית והמוסרית של המין האנושי",

בחשבה שגורל הדורות הבאים תלוי מאוד בהחלטות שמתקבלות ובפעולות שננקטות היום, ובמחשבה שראוי לפתור את בעיות ההווה, ובהן עוני, תת-התפתחות טכנולוגית וחומריית, אבטלה, הדרה חברתית, אפליה ואימים לסביבה, לטובת הדורות הנוכחיים והבאים,

בהיותה משוכנעת שזו חובה מוסרית לנסח קווי התנהגות מנחים לדורות הנוכחיים במסגרת פרספקטיבה רחבה ובמחשבה על העתיד, מצהירה חגיגית ביום זה, ה-12 בנובמבר 1997 על אחריות הדורות הנוכחיים כלפי הדורות הבאים:

- צרכים ואינטרסים של הדורות הבאים**

על הדורות הנוכחיים מטלת האחריות להבטיח הגנה מלאה לצרכים ולאינטרסים של הדורות הנוכחיים ושל הדורות הבאים.

- חופש הבחירה**

מן הראוי לעשות כל מאמץ כדי להבטיח, מתוך התחשבות מתאימה בזכויות האדם והחירויות הבסיסיות, שהן הדורות הבאים והן הדורות הנוכחיים ייהנו מחופש בחירה מלא במערכות הפוליטיות, הכלכליות והחברתיות שלהם ויהיו מסוגלים לשמר את השוני התרבותי והדתי ביניהן.

- שמירה על המין האנושי והנצחתו**

הדורות הנוכחיים צריכים לשאוף להבטיח שמירה על המין האנושי והנצחתו, מתוך התחשבות נאותה בכבוד האדם.

ולכן, אין לערער בשום דרך את אופי המין האנושי וצורתו.

- שימור החיים על פני כדור הארץ**

על הדורות הנוכחיים מטלת אחריות להוריש לדורות הבאים כדור ארץ שלא יסבול ביום מן הימים מנזקים בלתי הפיכים בשל פועלו של האדם. על כל דור הירוש זמנית את כדור הארץ לעשות שימוש סביר במשאבי הטבע ולהבטיח ששינויים מזיקים למערכות האקולוגיות ולהתפתחויות מדעיות וטכנולוגיות בכל התחומים לא יזיקו לחיים על פני כדור הארץ.

- הגנה על הסביבה**

1. כדי להבטיח שהדורות הבאים ייהנו מעושרן של המערכות האקולוגיות הקיימות על פני כדור הארץ, על הדורות הנוכחיים לשאוף להתפתחות מתמשכת ולשימור תנאי המחיה, ובמיוחד במה שקשור באיכות הסביבה ושלמותה.

2. על הדורות הנוכחיים לוודא שהדורות הבאים לא ייחשפו לזיהום שעשוי לסכן את בריאותם או את עצם קיומם.

3. על הדורות הנוכחיים לשמר למען הדורות הבאים את משאבי הטבע הנחוצים לחיי אדם ולהתפתחותם.

4. על הדורות הנוכחיים לתת את הדעת לתוצאות האפשריות של פרויקטים גדולים על הדורות הבאים, לפני שיוציאו אותם אל הפועל .

- הגנום האנושי ומגוון ביולוגי**

חובה להגן על הגנום האנושי ובד בבד לשמור שמירה מלאה על כבוד האדם ועל זכויות האדם ולשמר את המגוון הביולוגי.

התפתחות מדעית וטכנולוגית אינה צריכה לפגום או לפגוע כהוא זה בשימור המין האנושי ובשימור מינים אחרים.

- מגוון תרבותי ומורשת תרבותית**

עם כל הכבוד לזכויות האדם ולחירויות הבסיסיות, הדורות הנוכחיים צריכים לדאוג לשמר את המגוון התרבותי של המין האנושי. על הדורות הנוכחיים מטלת האחריות לזהות את מורשת התרבות המוחשית ושאינה מוחשית, להגן ולשמור עליה . ולהעביר מורשת משותפת זו לדורות הבאים.

- מורשת משותפת של המין האנושי**

הדורות הנוכחיים רשאים להשתמש במורשת המשותפת של המין האנושי, כפי שהיא מוגדרת בחוק הבין-לאומי, ובתנאי ששימוש זה לא יהיה כרוך בפגיעה בלתי-הפיכה.

- שלום**

1. על הדורות הנוכחיים לוודא שהם והדורות הבאים ילמדו כיצד לחיות יחדיו בשלום ובביטחון, לכבד את החוק הבין-לאומי, את זכויות האדם ואת החירויות הבסיסיות.

2. על הדורות הנוכחיים למנוע מהדורות הבאים את ייסורי המלחמה. לשם כך עליהם להימנע מלחשוף את הדורות הבאים לתוצאות המזיקות של עימותים מזוינים ולצורות אחרות של התגרות ושימוש בנשק הנוגדות את העקרונות ההומניטריים.

- פיתוח וחינוך**

1. פיתוח חברתי-כלכלי של הדורות הבאים, בממד האינדיווידואלי והקולקטיבי כאחד, במיוחד על-ידי שימוש הוגן וזהיר במשאבים הקיימים לצורכי המלחמה בעוני.

2. חינוך הוא כלי חשוב לפיתוח בני אדם וחברות ויש להיעזר בו לטיפוח שלום, צדק, הבנה, סובלנות ושוויון לטובת הדורות הנוכחיים והדורות הבאים.

- אי-אפליה**

על הדורות הנוכחיים להימנע מנקיטת פעולות או אמצעים כלשהם שהשפעתם תוביל לצורות שונות של אפליה או להנצחתה בקרב הדורות הבאים.

- מימוש**

1. מדינות, מערכת האו"ם, ארגונים בין-ממשלתיים ולא-ממשלתיים אחרים, יחידים, גופים ציבוריים ופרטיים צריכים כולם לקבל עליהם את מלוא האחריות לטיפוח כבוד לאידאלים שמפורטים בהצהרה זו ולעודד בכל האמצעים המתאימים הכרה מלאה בהם ויישום אפקטיבי שלהם, במיוחד באמצעות חינוך, הדרכה וידע.

2. בהתחשב במשימה האתית שקיבל עליו אונסקו, הארגון מתבקש להפיץ הצהרה זו בתפוצה רחבה ככל שאפשר ולקבל עליו את כל הצעדים שבתוקף סמכותו כדי לעורר את מודעות הציבור לאידאילים המקודשים בהצהרה.

^{[*} אומצה על-ידי הוועידה הכללית של אונסקו במושבה ה-29, ב-12 בנובמבר 1997.
]